

відчуття соціальної приналежності. Подальші дослідження та широкомасштабне впровадження інклюзивних підходів у фізичному вихованні варто розглядати як пріоритет для суспільства з метою створення рівних можливостей для всіх дітей.

Перелік джерел інформації

1. Горопаха Н.М. Фізичне виховання дошкільників та молодших школярів у контексті інклюзивної освіти: проблеми наступності та перспективності. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. 2014. Вип. 10. С. 11–15.
2. Приступа Є.Н., Петришин Ю.В., Боднар І.Р. Інклюзивне фізичне виховання школярів 1-3 груп здоров'я. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013. № 1. С. 62–67.

УДК 378.013:376-056

44

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

**Андрій ГОЦУЛЯ, Сергій ФЕДОТОВ, Тетяна БРИТАНОВА,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет,
м. Запоріжжя**

Вступ. За інформацією від ЮНЕСКО, у світі близько 500 мільйонів осіб із сенсорно-моторними та інтелектуальними порушеннями, що ускладнюють повноцінну участь у суспільстві [1, с. 47]. Інклюзивне навчання, визначене ЮНЕСКО, передбачає створення можливостей для учнів з різноманітними освітніми потребами належним чином брати участь у навчанні, культурних подіях та загальному житті спільноти. Цей підхід спрямований на створення умов для інклюзивної освіти [2, с. 35].

Інклюзивне навчання відрізняється від інших форм освіти, таких як інтернатна система або домашнього/індивідуального навчання. Учні з різними освітніми потребами в інклюзивному навчанні одержують освіту в межах загальноосвітнього середовища, яке може бути школою, коледжем або університетом, де здобувачі освіти можуть отримувати підтримку та ресурси, необхідні для їхнього успішного навчання та розвитку.

Цей підхід викорінює бар'єри у освітньому процесі, сприяє рівності можливостей у навчанні та сприяє створенню дружнього та підтримуючого оточення для всіх здобувачів освіти, незалежно від їхніх потреб та особливостей.

Метою роботи була оцінка теоретичних засад та методологічних принципів інклюзивної освіти.

Матеріали та методи. Загальний бібліосистематичний аналіз інформаційних джерел.

Обговорення та результати. Інклюзивна освіта є важливим напрямком розвитку в багатьох країнах світу. Не виключенням є і Україна [3, с. 46]. Цей процес передбачає впровадження системи освіти, що забезпечує доступність навчання для всіх, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей.

Одним із ключових аспектів інклюзивної освіти є зміна уявлень та ставлення суспільства до цієї категорії людей. Інклюзивна освіта спрямована на створення сприятливого середовища, де кожна особа має можливість отримати якісну освіту та бути повноправним членом суспільства.

Усвідомлення необхідності сприйняття людей з порушеннями психофізичного розвитку як рівноправних членів суспільства і держави є ключовим етапом у розвитку інклюзивної освіти. Це відображається у забезпеченні їм рівних можливостей в одержанні освіт, в розвитку своїх здібностей та можливості мати доступ до всіх благ суспільства. Інклюзивна освіта покликана створити умови, де кожна людина може реалізувати свій потенціал, незалежно від її особливостей [4, с. 42-44].

Процес навчання ґрунтується на практиці, досвіді та розумінні знань. Він стає динамічним, адаптивним та ефективним завдяки урахуванню індивідуальних потреб і можливостей кожної людини.

Універсальний дизайн навчання є дуже важливою концепцією в освіті, оскільки він спрямований на створення середовища, яке враховує різноманітні потреби здобувачів освіти. Це означає застосування різноманітних стратегій, методів та ресурсів для того, щоб навчальний процес був доступним і ефективним для всіх, незалежно від їхніх фізичних, когнітивних, чуттєвих чи культурних особливостей. Це може включати в себе використання різних форм представлення матеріалу, адаптацію методів оцінювання, розробку більш доступних навчальних середовищ та інших підходів, спрямованих на створення інклюзивного навчання.

Розуміння та підтримка різноманітності студентів є важливою складовою ефективної системи вищої освіти. Це дозволяє кожній особі максимально розкрити свій потенціал та досягати успіхів у навчанні і розвитку [5, с. 643].

Навчання для різних груп людей - неперервний процес, який ґрунтується на практиці, власному досвіді та розумінні інформації. У цьому процесі враховуються потреби різноманітних груп населення, забезпечуючи їх освіту за допомогою різноманітних засобів та методичних ресурсів. Особлива увага зосереджується на створенні різноманітних освітніх сценаріїв, які сприяють підвищенню ефективності навчання в умовах різноманітності.

Універсальний дизайн навчання також спрямований на створення навчального середовища, яке відкрите для всіх студентів, незалежно від їхніх особливостей. Це може включати адаптацію методів викладання, розробку різноманітних завдань та методів оцінювання, які дозволяють враховувати різні стилі навчання та потреби студентів із різним рівнем сприйняття матеріалу. Підхід універсального дизайну навчання сприяє створенню відкритого навчального процесу, який максимально враховує індивідуальні особливості кожного студента.

Цей підхід також враховує принципи когнітивної нейронауки для створення гнучких умов навчання, що враховують індивідуальні відмінності студентів. Використання наукових знань про способи сприйняття і опрацювання інформації допомагає адаптувати методи навчання та матеріали так, щоб вони відповідали потребам різних студентів на оптимальному рівні.

Цей підхід ґрунтується на використанні відомостей про те, як працює наш мозок, його здатності до сприйняття, обробки та засвоєння інформації. Враховуючи різноманітність сприйняття, цей підхід сприяє створенню навчального процесу, який оптимізований для різних типів мислення та навчання. Застосування когнітивної нейронауки дозволяє розробляти методику навчання, що підтримує індивідуальність кожного студента та максимізує його навчальний потенціал.

При такому підході педагогічна практика, яка базується на активній участі, поєднана з інноваційною політикою та діями, спрямованими на сприяння гнучких навчальних цілей, де студенти можуть здобувати знання у різних сферах. Це означає впровадження новаторських підходів до навчання, де студенти мають можливість обирати шлях свого освітнього розвитку, обирати цікаві для себе напрямки та займатися вивченням різних предметів або тем відповідно до власних уподобань та цілей. При цьому підході, педагогічна практика ставить перед собою завдання створення стимулюючого середовища, де студенти можуть розвивати свої індивідуальні інтереси та творчий потенціал. Інноваційна політика повинна бути спрямованою на розширення можливостей навчання, використання різноманітних методів, технологій та ресурсів для активного залучення студентів до процесу навчання. Гнучкі учбові орієнтири створюють умови для індивідуального розвитку кожного студента, дозволяючи їм формувати власний унікальний шлях навчання та самореалізації. Навчання неодмінно залежить від емоцій, які є вродженими і відображаються в людині як цілісний та унікальний аспект. Емоції сприймаються, але не завжди координуються, коли вони тісно пов'язані з розумовими та когнітивними

процесами, такими як судження, пам'ять та навчання. Вони відрізняються від інших сфер своєю спрямованістю та нейронними зв'язками, які визначають ключові дії для досягнення балансу між розумом та емоціями, а також для досягнення особистого благополуччя. Однак, емоційна сфера може впливати на процеси навчання, адаптації та сприйняття інформації, підкреслюючи важливість збалансованого підходу до розвитку особистості [6, с. 67].

На сьогоднішній день дослідження у галузі нейронауки та психології підкреслюють важливість емоційного інтелекту у процесі навчання. Емоційний інтелект – ключова складова інтелекту, що визначається здатністю розуміти, управляти та виявляти емоції у собі та інших людях. Це важливий аспект для взаємодії з оточуючими та для власного розвитку. У контексті навчання емоційний інтелект може позитивно впливати на успішність студента, допомагаючи краще управляти стресом, підвищувати мотивацію та покращувати соціальну адаптацію.

Вивчення взаємозв'язку між емоційними станами та когнітивними процесами допомагає краще розуміти, як емоції впливають на навчання та як це може бути використано для покращення навчального процесу. Більше уваги приділяється розвитку емоційного інтелекту через впровадження спеціальних програм та практик у навчальній системі. Це включає в себе тренування студентів у вмінні розпізнавати власні емоції, ефективно керувати стресом, розвивати співпереживання та співпрацювати з оточуючими на основі емпатії та розуміння. Такий підхід сприяє створенню більш адаптивного навчального середовища, де кожен студент має можливість розвивати не лише когнітивні, а й емоційні аспекти своєї особистості.

Зазначений тип орієнтації викладача на сприйняття реальності студентом через призму його емоцій і стимулів має велике значення для формування навчального процесу. Емоції можуть виступати як мотивуючий фактор, підготовлюючи студента до занять, стимулюючи його мотивацію для вивчення нового матеріалу та розвитку академічних навичок.

Емоції також впливають на функціонування мозку, сприяючи збереженню та організації інформації, що пов'язана з когнітивними процесами. Викладач, який враховує цей аспект, може будувати нові методи навчання, адаптувати підходи до уроків та стимулювати студентів застосовувати отримані знання на практиці як у навчальній аудиторії, так і поза її межами. Такий підхід сприяє підготовці студентів до успіху у швидкозмінному світі, де важливо мати навички адаптації та розвитку.

У саморегульованому навчанні студент здійснює метакогнітивну рефлексію, використовуючи зібрану інформацію та попередній досвід для підтримки нового циклу самопідготовки. Цей підхід адаптується до власних потреб та інтересів кожного студента, що сприяє постійному зростанню якості навчання, покращенню академічних досягнень та розвитку здобувача освіти як ефективного суб'єкта у змінному світі, який постійно трансформується [6, с. 69].

Висновки. Ефективність різних інновацій у сфері освіти для людей з особливими освітніми потребами залежить від того, наскільки вдало вони впроваджуються та адаптуються до конкретних вимог цільової аудиторії.

Перелік джерел інформації

1. Leshchii, N., Shevchuk, V., Galushchenko, V., Prytykovska, S., Kabelnikova, N., & Pyliaieva, N. (2022). Innovative ways of working with parents who educate children with special needs. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 13(3), 47-62.
2. Кікош, В. В., Татаринова, С. О. (2018). До проблеми соціальної реабілітації дітей з інвалідністю в Україні. *Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика: зб. тез Всеукр. наук.-прак. конф. (17.05.2018 р., м. Запоріжжя)/ Вид-во Хортицької нац. акад.*, 35-36.
3. Дмитрієва, О. (2021). Окремі аспекти організації інклюзивного навчання здобувачів освіти з порушеннями слуху. *Соціальна та освітня інклюзія:*

історія, сучасність, перспективи розвитку: монографія (1 ч). Інституційні та особистісні аспекти впровадження в Україні. Чернівці: «Технодрук», 46-57.

4. Колупаєва, А. А. (2009). Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К.: «Самміт-Книга», 272 с.

5. Segura-Castillo, M. A., & Quirós-Acuña, M. (2019). Desde el Diseño Universal para el Aprendizaje: el estudiantado al aprender se evalúa y al evaluarle aprende. *Revista Educación*, 43(1), 643-655.

6. Chaves, E., Trujillo, J. M., & López, J. A. (2016). Acciones para la autorregulación del aprendizaje en entornos personales de aprendizaje. *Revista de Medios y Educación*, 67-82.

УДК 37.016.091.3:[611/618+57]

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ

Юлія ЛІХОЛЄТОВА

50

Первомайський медичний фаховий коледж

м. Первомайськ, Миколаївської обл.

На формування і розвиток особистості найбільше впливає середовище, в якому вона живе, навчається, працює. Тому сьогодні для вищих навчальних закладів важливою і актуальною проблемою є проблема створення такого високотехнологічного інформаційно-комунікаційного освітньо-наукового середовища, в якому студент знаходиться щодня в процесі всього періоду навчання. Це середовище повинне відповідати потребам інформаційного суспільства, сучасному стану розвитку науки і техніки, світовим освітнім стандартам і сприяти формуванню інформаційно-комунікаційних компетентностей всіх учасників освітнього процесу, зокрема і студентів з особливими освітніми потребами, на безперервне здобуття освіти незалежно від місця їх перебування, а також надання психолого-педагогічних та корекційно-